

Laiminkite tuos, kurie jus keikia, ir melskitės už savo skriaudėjus! / Lk 6,28/

2011 m. balandis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 3 (107)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

Jėzus Kristus prikeltas, jis gyvas!

... ir pranešė jiems: „Paėmė Viešpatį iš kapo, ir mes nežinome, kur jį padėjo“ [...] Tuomet įėjo ir kitas mokinys, kuris pirmas buvo atbėgęs prie kapo. Jis pamatė ir įtikėjo. Mat jie dar nebuvo supratę Rašto, kad jis turėsias prisikelti iš numirusių. (Jn 20, 2b. 8-9)

Pirmoji Velykų žinia, kurią atnešė apaštalams moterys, nebuvo linksma: kapas tuščias ir „mes nežinome, kur jį padėjo...“. Po penktadienio egzekucijos dar ir kapo išniekinimas?! Išgirdę tokią žinią apaštalai Petras ir Jonas leidosi tekini prie kapo patikrinti moterų atneštos skaudžios žinios. Jonas pamatė tuščią kapą, tvarkingai sudėtas įkapes ir įtikėjo, nes suprato Žodį. Netrukus ir kiti apaštalai supras Raštą. Pamatys ir įtikės net abejojantis Tomas. Jam tuščio kapo nepakaks. Po jo jau šimtai kitų mokinių pamatys gyvą Jėzų ir įtikės. Ir iš saujelės nusivylusių, išsigandusių Jėzaus artimųjų pakils šimtai ir tūkstančiai liudytojų: „Jėzus Kristus prikeltas, jis gyvas!“ . Iš kartos į kartą pirmiausia mums Dievas duoda pamatyti tuščią kapą

ir suprasti Raštą! Pamatyti pasaulio tuštumą, bet taip pat pasaulio surėdymo darną. Tuomet tik per Žodį gims išganingas tikėjimas: Jėzus Kristus gyvas! Šios svarbiausios – Didžiosios Žinios – mūsų Evangelijos atgimdyti kreipiamės į Viešpatį:

*Nepergalimas galiūne, mūsų Viešpatie Jėzau Kristau, nuodėmės, mirties ir visų mūsų išganymo priešų pergalėtojau, garbiname ir šloviname Tavo švenčiausią vardą už Tavo visas dovanas ir Tavo geradarystes, kurio-
mis apdovanojai mus nuodėmingus žmones. Ypač liaupsiname Tave šiandien, jog pergalėjęs mūsų sielų priešus, priėmėi mus savo dieviškon globon. Brangusis Išganytojau, Savo Dvasios ir Evangelijos galybe padaryk mus vertais Savo pergalėjimo*

dalininkais, idant ir mes drąsiai kariautumėm prieš visus savo sielų priešus ir juos pergalėtumėm. Mūsų mirtis tegul nebaido mūsų, nes Tu ją pergalėjai, Jėzau! Savo Dvasios galybe padėk mums išsivaduoti nuo senų papročių ir visokių nuodėmių ir, Tave sekant, visados užsilaikyti Tavo Žodžio šviesybėje. Meldžiame, apdovanok ir ta malone, idant augtumėm šventose dorybėse ir šias iškilmingas Velykų šventes praleistumėm ne piktybės ir pasileidimo rauge, bet tikrybės ir teisybės šviesoje, nuoširdžiai Tave garbindami. Padėk mums, meldžiame, keltis iš nuodėmių kapo ir piktų papročių tamsybės, pradėti naują gyvenimą, apsilvilti šventomis dorybėmis ir užsilaikyti Tavo šventos tiesos šviesybėje.

Kaip Tu, prisikėlęs pradžiuginai savo nuliūdusius mokinius, taip ir mus palinksmink geros sąžinės ramybe, jog esame su Viešpačiu Dievu suderinti. O visuotinio prisikėlimo dieną uždėk ant mūsų galvų Tavo pergalėjimo vainiką ir įvesk mus amžinon karalystėn, amžinos palaimos vieton, kur Tau, užmuštas ir amžinai gyvas Avinėli, teesie garbė ir liaupsė per amžių amžius. Amen.

Kun. Rimas Mikalauskas
Lietuvos evangelikų reformatų
vicesuperintendentas

(Velykų malda (red.2007), pagal
83 maldą iš evangelikų reformatų
giesmyno(1910)

Palmių sekmadienis

Sutrumpintas liuteronų kun. Romualdo Liachavičiaus pamokslas
„Kristus ir tu eisenoje į Jeruzalę“

Paskutinis sekmadienis prieš Velykas yra Palmių sekmadienis, kuris mini Jėzaus įžengimą į Jeruzalę. Šis sekmadienis įveda Bažnyčią į Didžiąją Savaitę, kurioje atspindima Kristaus misijos kulminacija (1-2-3. šventyklos išvalymas, mokymas šventykloje, fariziejų bandymai, 4. Paskutinė vakarienė, 5. išdavystė, teismas, nukryžiavimas, 6. pranašysčių išsipildymas).

Krikščionių Bažnyčios liturgijoje palmių šventinimas įvestas V-ame amžiuje. Jau nuo VI-o amžiaus krikščionys ėmė rengti eisenas ir puošti bažnyčias palmių ir žaliuojančių medžių šakomis.

Į Jeruzalę įžengiama sekančią dieną po Jėzaus apsilankymo Betanijoje, kur Jis prikėlė Lozorijų iš numirusių. Ten Jėzus artimųjų rate tarsi atsikvėpė prieš paskutinius sunkumus. Betanija (aram. – skurdo namai) – už kelių kilometrų (8 km) į rytus nuo Jeruzalės. Būtent iš tos pusės, iš kur pateka Saulė ir nušviečia Dovydo miesto sienas, ateina Mesijas. Štai kodėl dauguma bažnyčių buvo statomos taip, kad jų altoriai žiūrėtų rytų kryptimi, tarsi lauktų ateinančio Kristaus, o kiekviena tikinti širdis galėtų sušukti – „Osana“!

Prieš 2000 metų dulkėtu keliu, saulės kaitroje, Kristų lydi žmonių eiseną. Tai žmonės, kurie buvo atėję į Betaniją pažiūrėti ne tik Lozorius, bet ir Jėzaus. Tie žmonės, kurie sekė Jėzų – apaštalai, ir kiti – tikėjosi, kad štai dabar prasidės kažkas ypatingo, kad jie dalyvaus didžiausiame istoriniame įvykyje – į Jeruzalę įžengs Karalius ir jie bus to Karaliaus palyda. Jei tik liaudis pripažins, Izraelis bus laisvas ir izraelitai išsivaduos nuo romėnų. Jų nuotaikos prilygo mūsų, lietuvių nuotaikomis, patirtomis sausio 13-ąją, kai kiekvienas iš gynėjų petys į petį stovėjome dėl Lietuvos laisvės.

Rytojaus dieną gausiai susirinkusi į šventes minia sužinojo, kad Jėzus ateina į Jeruzalę. Žmonės pasiėmė palmių šakų ir išėjo jo pasitikti, garsiai šaukdami: „Osana! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu, – Izraelio Karaliui!“ Jn 12, 12-13

Pažiūrėkime, kaip galėjo atrodyti Kristaus eiseną. Palmių šakas liaudis skynė pakeliui ar net dar Betanijoje. Šakos puikiai juos apsaugojo nuo Saulės kaitros kelionėje. Jų šešėlyje vėsiu, o mojuojant puikiai atsigaivinama. Jėzui sėdint ant asilaičio šventiškai nusiteikusių žmonių apsuptyje, susikuria vaizdas, tarsi artinasi karališka eiseną. Jeruzalės gyventojams ir kariams, stebintiems nuo miesto sienų, tokia eiseną sukėlė tikrą sensaciją ir emocijų antplūdį. Į miestą įeina Karalius!! Jo palyda gaivino Jį, mojuodama šakomis. Jeruzalėje buvę Kristaus šalininkai bėgo pasitikti Jo, stoviniuodami gatvelių pakraščiuose, klojo savo rūbus ant kelio. Vaikai bėgo priekyje šūkaudami: „štai ateina Jėzus Nazaretis, Izraelio Karalius!“. Kiti smalsuoliai stovėjo ir žiūrėjo stebėdamiesi tuo, kas čia darosi: „Kur Jis eina? Į šventyklą? Ar ten bus šventė?“ Ne, su visa minia Jėzus žengė į šventyklą (plg. Lk19,45) ir išvartė pardavėjų stalus, sakydamas „mano namai

yra maldos namai!“ (Lk19,46). „Mano namai“!!! Žydams tai perversmas – šventykla yra Kristaus, Mesijo! Mums svarbu tai, kad Kristaus įžengimas į Jeruzalę nebuvo nei šventė, nei žaidimas, ne vaidinimas, ne teatralizacija, bet lemtingas ir sąmoningas Kristaus žingsnis priešui į nasrus. Jis žinojo, ką daręs. Pasekėjų minia teikė pakankamą, bet laikiną saugumą. Būtent todėl žydų rabinai piktinosi: „Žiūrėkite, jūs nieko negalite padaryti. Štai visas pasaulis eina paskui Jį!“ . Įžengia Tas, kurį Erodas dar kūdikį siekė nužudyti, Tas, kurio krauju teka Karaliaus Dovydo kraujas (plg. Mk11,10), įžengia Tas, kuris yra Dievo Sūnus (plg. Jn 18,37)!

Kiek sąmoningai mes tai primame ir suprantame? Suprantame, kad švenčiame Kristaus įžengimą į Jeruzalės šventyklą? Kristus sako, kad šventykla yra jo namai! (kažkas panašaus būtų, jei Liuteris įsiveržtų į Vatikano šv. Petro ir Povilo Baziliką ir išvartytų visus kioskelius su kalendoriukais, rožantėliais ir plastmasinėm statulėlėm bei pasiskelbtų, jog jis yra tas galingasis popiežius).

Pagonių romėnų laikais liaudis religiją suprasdavo kaip misterijų ir magijos pasireiškimą. Religija buvo palaimingo ir linksmo gyvenimo dalis. Pažiūrėkime į lietuvių „krikščionių“ Verbų švenčių papročius, ar labai skiriasi nuo romėnų? Kristaus įžengimo į Jeruzalę šventė minima žaidimais ir pagoniškais papročiais bei prietaisais. Sakoma: „jei būsi be verbos, velnias uodegą tau duos“. Verbų dieną pašventintais kadagiais, žilvičiais galima apsisaugoti nuo nelaimių, piktų dvasių. O užėjus audrai su perkūnija, verbą degindavo krosnyje ar bent pasmilkydavo, kad šventi dūmai nuvytų debesį ir t.t. Ar čia mes matome Kristų? Žmonės kaip buvo pagonys, taip

ir liko. Jie tiki šakele, dūmais, spygliais, lapais, verbomis, bet netiki Kristumi! Kai kurie „tradicijų mėgėjai“ visai nesupranta, kam tą verbą pirko ir laiko rankoje.

Evangelijoje sakoma, kad „apie Jį liudijo minia, buvusi su Juo, kai Jis pašaukė Lozorių iš kapo ir prikėlė iš numirusių. Žmonės todėl ir išėjo Jo pasitikti, kad buvo girdėję Jį padarius tą ženklą“. Žmogui yra smagu žiūrėti į stebuklingus ženklus, stebėtis, aptarinėti ir vėliau vaikytis kitų ženklų. Juk pramogų verslas yra paremtas ženklų ir efektų raiška, kurie vos prieš kelis dešimtmečius buvo antgamtiški stebuklai. Kiekviena naujovė – stebuklas! Saliutai, šviesos muzika, spalvos... Modernūs ženklai užhipnotizuoja žmogaus dėmesį. Tie ženklai mus prikaus- to prie žydrųjų ekranų. Žmonės ištroškę ženklų, stebuklų, magiškų galių ir prietarų, bet ne Kristaus. Mes sakome: tai ne apie mane, aš neturiu verbų, aš netikiu magija ir prietarais, aš nesivaikau pirkinų, aš ne pagonis. Bet yra ir kita pusė. Kaip ir eisenoje buvo žmonių be palmių šakų, buvo žmonių, kurie neklojo drabužių ant žemės, bet viltingai žiūrėjo, kaip Kristus skinasi kelią į šventyklą. Įsidrąsinę jie pritarė liaudžiai – „Osana!“. Tie žmonės linksėjo galva ir sakė: „taip, jis Mesijas, tikiu kad Jis įvykdys, ką žadėjo ir suteiks mums laisvę ir malonę!“ Ar tai nėra kita blogybė? Kaip ir daugelis žydų, šimtmečiais vaikščiojusių į šventyklą dėl pačios šventyklos, kuri yra Dievo pažado ir galybės ženklas, taip ir mes tikime Kristaus ženklais ir stebuklais, jog Kristus viską padarys, o mes būsimė tiesiog „tikintys“. Patogu būti įvykių stebėtoju ir „degti tikėjimu“ tol, kol kažkas ką nors daro. Tikime, kol mums patiems nereikia ko nors daryti. O Kristus sakė: „kas mane tiki, darys darbus, kuriuos Aš darau, ir dar už juos didesnių darys“ (Jn 14,10). Taip ir mes neretai turime stebėtojų tikėjimą, bet ne tikėjimą į Kristų. Mes žiūrime, ką kiti daro, kokius tikėjimo ženklus jie parodys, bet patys nedarome nieko. Aš lankausi sekmadieniais

bažnyčioje todėl, kad reikia, kad esu liuteronas, krikščionis, ar dėl to, kad Kristus dėl manęs žengė į Jeruzalę? Kur toje eisenoje esu aš, ir ką toje eisenoje darau? Ar aš vartau su Jėzumi šventvagystės stalus, ar aš esu tik stebėtojas? Nuošalus stebėtojas, besilinksminantis bažnytinėse šventėse ir nesuprasdamas Kristaus akistatos su būsima mirtimi?

Net, jei aš ir tu esame eisenoje ir lydime Jį į šventę, bet ne į mirtį; net jei aš ir tu esame vaikai, nerūpestingai šūkaudami „Osana“; net jei aš ir tu esame ant miesto sienų ar gatvėse ir išmintingai komentuojame Karaliaus eisenos puošnumą; jei mums terūpi, ką Kristus padarys man, net ir tada Dievo Sūnus žengia artyn paniekinimo ir kryžiaus dėl mūsų išganymo bei atveria kelią pas Tėvą (plg. Jn 14,6). Kristus žengtų į Jeruzalę ir dėl vienos nuoširdžiai atgailaujančios avelės (plg. Lk 15,7).

Scholastiniuose pamoksluose mėgstama įvairiai dramatiizuoti: klojami rūbai, o vėliau nuplėšiami rūbai nuo Kristaus; šaukiama „Osana“, o vėliau šaukiama „ant kryžiaus...“; išpažįstamas kaip Karalius, o vėliau jis paniekinamas erškėčių vainiku ... ir t. t. Visa tai – pagraudenimai, palyginimai ir parabolės. Bet tokiuose pagraudenimuose nėra išganančios tiesos. Kristaus apgailėjimas nėra atgaila. Atgaila yra suprasti, kiek stipriai mano tikėjimas yra nukreiptas į Kristų. Tiesa, kuri mums svarbi yra Kristuje (plg. Ef 4,21), Tiesa yra Kristus! Kristus, kuris įžengęs į Jeruzalę (Bažnyčią), išvalys savo Tėvo namus nuo šventvagiško verslo (plg. Mk 11,15); Kristus, kuris parodys mums (Bažnyčiai) meilę iki galo, palikdamas Paskutinės vakarienės sakramentą (plg. Mk 14,22), tokiu būdu laimės tas širdis, kurios kreipsis į Dievą kaip į Tėvą – Aba (plg. Gal 4,6). Taigi, Kristus žengia į Jeruzalę kaip velykinis aukos avinėlis – palmių šakomis šventiškai mojuojant – Jis lydimas aukojimui (mirčiai) (plg. Iz. 53,7; Jn 1,36). Kristus žengia kaip gerasis Ganytojas, guldantis gyvybę už savo avis (plg. Jn 10,11).

Jis bus paaukotas, kad daugiau nereikėtų aukoti beprasmių aukų, nei šventykloje, nei kitur! Kristus, kuris kaip kunigas atliks permaldavimo auką (plg. Hbr 9,11), vieną kartą ir visiems laikams (plg. Hbr 7,27). Tikra tiesa yra ta, kad Kristus žengia į Jeruzalę suprasdamas, kad Dangaus Karalystė jau čia pat (plg. Mt 3,2). Jėzus žino, kad kiekvienas, kuris eina, stebi, šaukia, tyli, bijo, piktinasi, džiaugiasi, ar net piktžodžiauja (plg. Mt 13,32), jei tik tiki – nepraušus ir tokia yra Tėvo valia (plg. Jn 3.15-16).

Nėra tiek svarbios nei palmių šakos, nei eisena, nei šūkavi- mai, nei šventinis bruzdesys, nei vaišėmis nukrautas stalas, kiek svarbūs – Kristus ir tu. Kristus ir tu – šiandieną abu susitinkantys kelyje į Jeruzalę, kad įvykdyti Tėvo valią. Šiandieną Šventasis Raštas sako tau ir man: „Būkime tokio nusistatymo kaip Kristus Jėzus. Jis apiplėšė pats save, priimdamas tarno pavidalą. Jis nusizemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (Fil 2, 5-9). Mano broli ir sese, „imk savo kryžių ir sek mane“ (plg. Mk 8,34), – sako Kristus, ženk į savo gyvenimo Jeruzalę, juk „mano jungas švelnus ir mano našta lengva“ (plg. Mt 11,30).

Taigi, ko mus moko Palmių sekmadienis ir Didžiosios savaitės šventimas? Kad Jėzus paskelbė Jeruzalės šventyklą savo namais – 70-ais metais ji buvo romėnų sugriauta, ir Kristus tapo kertinis akmuo naujos Dievo tautos. Kad svarbiausia yra tikėjimas Kristumi. Kad Dangaus Karalystė prisiartin- tino per Jį (plg. Mt 3,2), ir visas pasaulis eis paskui Jį ir priešini- kai nieko negalės padaryti (plg. Jn 12,19). Kad ateina laikas, kai Jėzaus vardui priklausys kiekvienas kelis danguje, žemėje ir po žeme ir kiekvienos lūpos Dievo Tėvo šlovei išpažins: „Jėzus Kristus yra Viešpats!“ (plg. Fil 2, 11). Amen!

Perspausdinta iš:
klaipeda.ltb.eullt

Kovo 11-osios ekumeninė šventė Čikagoje

Šiomet Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena Čikagoje paminėta ekumeninėmis pamaldomis. Marquette Parke įsikūrusi lietuviška Švenčiausios Mergelės Marijos gimimo bažnyčia sekmdienį, kovo 13 d. 15.00 val., kvietė į lietuvių krikščionių vienybės šventę, kurioje dalyvavo Čikagoje bei jos apylinkėse gyvenantys lietuviai katalikai, liuteronai, reformatai ir kitų krikščioniškųjų konfesijų atstovai.

Pamaldas pradėjo iškilminga eisena tautiniais drabužiais pasipuošusių lituanistinių mokyklų moksleivių su vėliavėlėmis, procesijoje buvo nešamas kryžius, Biblija, taikos liepsna ir Lietuvos trispalvė. Pamaldų liturgijai vadovavo trijų konfesijų kunigai: Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos kunigas Jaunius Kelpšas ir diakonas Vitas Paškauskas, Cicero šv. Antano parapijos kunigas dr. Kęstutis Trimakas, prelatas emeritas kun. Jonas Kuzinskas, lietuvių ev. liuteronų „Tėviškės“ parapijos kunigas Liudas Miliauskas, Ziono lietuvių ev. liuteronų parapijos kunigas dr. Valdas Aušra (vienas šių metų lietuviškų ekumeninių pamaldų organizatorių), lietuvių ev.

reformatų parapijos kunigė diakonė Erika Dilytė-Brooks. Pamokslą sakė kun. diak. E. Dilytė-Brooks, sveikinimo žodį tarė Lietuvos Respublikos Generalinė konsulė Skaistė Aniulienė. Pamaldose giedojo jungtinis choras, kurį sudarė „Tėviškės“ parapijos choras (vad. Loreta Meištinkienė), Lietuvių meno ansamblis „Dainava“ (vad. Darius Polikaitis), Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos choras (vad. Jūratė Grabliauskienė), Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choras (vad. Jūratė Lukminienė), Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos choras (vad. Algimantas Barniškis), šv. Antano parapijos choras (vad. Vilma Meilutytė), Ziono parapijos choras (vad. Helmut Stefan); solistė Genovaitė Bigenytė, akompaniatorė Jūratė Lukminienė, vargonininkė Loreta Meištinkienė, muzikinis vadovas Darius Polikaitis, liturginių apeigų organizatorius Juozas Polikaitis. Pamaldose surinktos aukos skirtos Psichologinės pagalbos telefono veiklos plėtrai ir finansavimui.

„Mus jungia ne tik lietuvybė, bendra kalba, kultūriniai saitai, bet ir tas pats Dievas. Mūsų, dva-

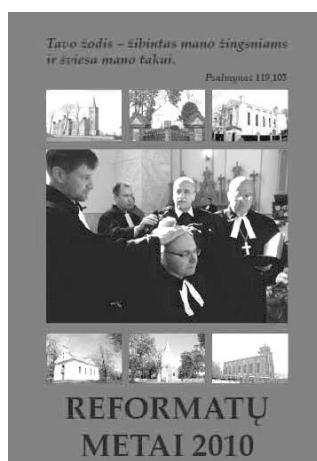

sininkų, pareiga ir yra priminti žmonėms, kad jie priklauso ne tik tokiai tautai, šeimai, kad turi savo poreikius, polinkius, pomėgius, bet kad jie yra ir dvasinės būtybės, sukurtos to paties Dievo – Viešpaties, vedamos tos pačios Dvasios, – ruošiantis šių metų ekumeninėms pamaldoms išėivijos dienraščiui „Draugas“ kalbėjo kun. dr. Valdas Aušra. – Į ekumenines pamaldas žiūriu kaip į visų tų lietuvių išėivijos kartų, bangų, susiliejimą. Jei galime kartu ateiti ir melstis, gal yra kažkas daugiau?“.

Sutrumpinta iš „Lietuvos evangelikų kelias“, 2011 Nr.2-3

Išleistas almanachas Reformatų metai 2010

„2010-ųjų vasarą Vilniuje, Technikos bibliotekoje, pristatyta paroda, kurioje apžvelgta 99-erių metų (1911-2010) Lietuvos reformatų periodinė spauda – pirmasis lietuviškas reformatų laikraštis „Pasiuntinys“ (1911-1913), tarpukario Lietuvoje leisti „Mūsų žodis“ (1922-1937) ir „Sėjėjas“ (1926-1940), JAV išėvijos lietuvių reformatų žurnalas „Mūsų sparnai“ (1951-2003) ir nuo 1998-ųjų sėkmingai leidžiamos „Vilniaus reformatų žinios“ liudija, koks svarbus reformatams yra spausdintas žodis, – naujojo almanacho pratarinėje rašo leidinio atsakingoji redaktorė Aurelija Arlauskienė. – Vartant minėtoje parodoje pristatytus spaudinius susidarė įspūdis, kad būtent šviesa, geroji žinia, ir yra išskirtinis reformatų spaudos bruožas. Todėl ir šiame almanache skaitytojas neras aimanos dėl kintančių kainų, svarstymų apie protus jaukiančią krizę, dejonų dėl sunkumų, su kuriais susiduria Lietuvos evangelikų reformatų

Bažnyčia. Istorijai paliksime Žodį, padedantį žmogui atrasti save“.

„Reformatų metai 2010“ spausdina kun. Kęstučio Daugirdo, gyvenančio ir dirbančio Maince (Vokietija), teologinius tyrimus: „Europinė reformatų identiteto dimensija Andriaus Volano veikaluose“ (pasirodo, kad lotyniškai rašyti Volano polemikai veikalai paskatino ne tik Lietuvos sienas peržengiančias diskusijas – jie buvo ir raištis, siejęs išsilavinusią Lietu-

vos visuomenę su Vakarų Europos analogiškais sluoksniais).

Aprašomas ypatingas 2010-ųjų birželio 24 d. Sinodas, kuriame trejiems metams išrinkta Bažnyčios vadovybė. Spausdinamas gen. superint. kun. Tomo Šerno interviu „Tikėjimas duoda gyvenimą“ bei Homilija, pasakyta 2010 metų ruđenį ordinacijos pamaldose.

Kuratorė dr. Renata Bareikienė dalijasi nepamirštamais įspūdžiais iš 2010 m. birželio 18 dieną Grand Rapids mieste (JAV) vykusio įspūdingo renginio – į Pasaulinę reformuotų Bažnyčių uniją (*World Communion of Reformed Churches – WCRC*) susivienijo Pasaulio reformuotų Bažnyčių sąjunga ir Reformatų ekumeninė taryba.

Išsamiai nušviestas Lietuvos ev. reformatų parapijų gyvenimas, spausdinama kita naudinga informacija. Leidinį už auką galima įsigyti Vilniaus parapijos raštinėje, adresu Kęstučio g. 55 - 7.

InfoRef.lt

Evangelikų reformatų dvasininkai susitiko su parapijiečiais

Tikriausiai kiekvienam lietuviui, šiek tiek besidominčiam istorija, Kėdainiai žinomi kaip Radvilų miestas, didžiuosius kunigaikščius Biržų – Dubingių reformatiškos šakos didikus menantis miestas. Tačiau paskutiniai šimtmečiai Radvilų palikuonims reformatams kaip religinei bendruomenei nebuvo palankūs. Maras, karai, sovietmetis ir daugelis kitų negandų išblaškė evangelikus reformatus, ir daugeliui jie liko tik gražus istorinis paveldas. Ar tikrai taip? Vis dėlto Kėdainiuose liko nors ir negausi, bet vieninga, nuoširdi ir gyva evangelikų reformatų parapija – išpildanti visas jai patikėtas funkcijas.

Kėdainių reformatai kartą per mėnesį, trečiąjį mėnesio sekmadienį, renkasi į pamaldas Senojoje gatvėje Nr. 1 esančioje didingoje Evangelikų reformatų bažnyčioje, miestelėnų nuo seno vadinamoje „kalvinkoje“, kur skelbia Dievo Žodį, švenčia Viešpaties Vakarienę, krikštija vai-

kus, sutuokia poras... Apie parapijos džiaugsmus bei rūpesčius parapijiečiai kalbėjo kovo 20 d., po pamaldų susirinkę parapijos sesijoje. Šis visuotinis susirinkimas buvo neeilinis, nes jame ir prieš tai pamaldose dalyvavo parapiją vizituojantis Lietuvos evangelikų reformatų gen. superint. kun. Tomas Šernas. Parapijos nariai turėjo progą asmeniškai su juo pasikalbėti, pasidžiaugti, išreikšti pageidavimus, pasiūlymus, pasisakyti bėdas, kurias artėjantis Lietuvos evangelikų reformatų sinodas Biržuose pasistengs išspręsti.

Parapijiečiai pageidavo, kad bažnyčioje būtų įrengti vargonai, kurie galėtų tarnauti ne tik parapijai pamaldų metu, bet ir Kėdainių visuomenei bažnyčioje rengiamų sakralinės muzikos koncertų metu. Parapijiečiai norėtų, jog Kėdainiuose tarnautų vietoje gyvenantis dvasininkas, kad būtų aktyviau dirbama su jaunimu. Kun. Tomas Šernas

patikino, jog visi šie pageidavimai bus pateikti sinodo suvažiavimui ir sprendžiami.

Delegate ir kėdainiečių atstovė į sinodą sesijoje išrinkta Audronė Risakovienė. Be jos visuotiniame Lietuvos ev. reformatų suvažiavime, kuris vyksta kasmet per Jonines Biržuose, turi teisę ir pareigą dalyvauti parapijos administratorius kun. Raimondas Stankevičius bei ilgametis Bažnyčios kuratorius Algimantas Dagys.

Radvilų laikus menanti Kėdainių ev. reformatų parapija kviečia atsiliepti visus reformatus ar jiems prijauciančius, kviečia visus Dievą mylinčius krikščionis kartu pagarbinti Viešpatį, tarnauti Jo garbei, pabūti visiems kartu maldoje ne tik šiuo Gavėnios laikotarpiu, Velykų rytą, bet ir kiekvieną mums Viešpaties duotą dieną.

Ramūnas ŠELIAKAS
Perspausdinta iš „Kėdainių garsas“

Bažnyčios vaidmuo

Ištrauka iš liuteronų kunigo Remigijaus Šemeklio straipsnio „Tarp instinktų, tradicijos ir to, kas aukščiau“ iš Vanagų parapijos svetainės www.vanagai.lelb.eu

Bažnyčia – Dievo Žodžio ir tradicijos saugotoja. Dabar realiai Bažnyčiai palikta tik tradicija. Iki šiol buvusi didžiausias autoritetas Vakarų visuomenėje, ji nebespėja (jai nebeleidžiama?) pateikti atsakymų į visus klausimus. Senoji Bažnyčios kalba nebesuprantama jaunam, išsilavinusiam, gyvenančiam nebe monolitiniame kaimo bendruomenėje, bet kosmopolitiniame miesto visuomenėje žmogui. Dar vienas dėmuo – internetas – Bažnyčiai vis dar yra visiška paslaptis. Interneto ryšiais su neaprupiamu, neištyrinėjamu, nauju kibernetiniu pasauliu sujungtas internautas – naujo žmogaus naujame pasaulyje paveikslas. Šiame pasaulyje Bažnyčia dar naujokė, nes šaltuose bažnyčių pastatuose, lyg kokiose senovės katakombose, užsisklendę „tikrieji“ krikščionys su nepajėgiančiais jų širdies sušildyti formaliais ritualais, suka galvą, kaip išlikti, kaip naujai suformuluoti bei pateisinti savo egzistenciją...

Būti autoritetu – reiškia tinkamu laiku ir tinkamoje vietoje sugebėti duoti atsakymus, kurie

atsakytų į būties klausimus. Paulius taip įvardija: „pateikti gerą [tikėjimo] Išpažinimą“ (1 Tim 6,12-14). Rezultatai akivaizdūs. Kaip pažymi von Gebattelis, Vakarų žmonija „persimetė nuo dvasininko prie psichiatro“. Tą turėjau progą patikrinti per kelerius pastaruosius savo kunigavimo metus...

Kalbos apie „gydančią Evangeliją“ dažnai ir lieka kalbomis ar užrašais popieriuje. Tai, kas vadinama „Evangelija“, ne tik negydo, nešildo, neapšviečia, nepadedą praregėti, bet ir dar sužeidžia širdis...

Geras psichiatras patikės tavo tikėjimu ir padės atrasti tau labiausiai priimtina – tavo tiesą. O kunigas?.. Aišku, kad pasidalys seniai žinomomis „tradicinėmis“ tiesomis, nuo kurių beveik visi baigia nususukti...

Kito asmens tiesa, net jei ji būtų ir paties Dievo (ar bent jau taip pateikiama), verčia pasijusti nejaukiai ar užsidaryti savyje. Kam šiais laikais – patogumų amžiuje – tai patinka? Nebent ir pačiam imti jaustis kaltam, jaustis nejaukiai prieš susirinkusį

mažą būrelį ar net atsiprašinėti už neva primetamus dalykus, o tai erzina dar labiau nei nuomonės neturėjimas ar „primetimas“.

Tikrasis Bažnyčios pašaukimas tebelieka tas pats – skelbti išganančią Evangeliją apie nukryžiuotąjį Jėzų Kristų, taip pateikiant atsakymus į gyvenimo klausimus. Gal tada, kai tai bus daroma su meile, protu ir tikėjimu, žmonės nuo psichiatro vėl atsigręš į dvasininką? Gal...

Siuolaikinė, universitetinė krikščioniška teologija bando paskui save ištempti visą Bažnyčią. Mano, kunigo ir vidutiniško teologo, akimis žiūrint, ji yra tapusi pernelyg kritikuojanči ir mažai pateikianči atsakymų į esminius gyvenimo klausimus. Ji puikiai prablaivina fanatiškas galvas, duoda peno protui, bet ne sielai... Sielai reikia tikrumo ir tikėjimo pateikiamos projekcijos teisingumu. Todėl naivus, bet užtikrintu tonu ištartas atsakymas yra priimamas mieliau, nei komplikuota savikritiškų teiginių sistema.

Kun.R.Šemeklis

Archeologija patvirtina Biblijos tiesas

Archeologija, palyginti su kitomis gamtos mokslo šakomis būdama nauja, pateikia stebėtinų ir netgi dramatiškų Biblijos tikslumo patvirtinimų.

1968 metais Jeruzalėje buvo atkasta senovinė laidojimo vieta, kurioje gulėję apytikriai trisdešimt penki kūnai. Vienas jų buvo žmogus, vardu Johanas ben Hagalgolas. Archeologas dr. Geisleris mano, kad Johanas – nukryžiuavimo auka ir taip aiškina I-ojo amžiaus įvykius bei šio archeologinio radinio svarbą:

Buvo nustatyta, kad atrastieji kūnai žmonių, kurių dauguma iškentė smurtinę mirtį per žydų sukilimą prieš romėnus 70 m. po Kristaus. Vienas jų – Johanas ben Hagalgolas – buvo maždaug 24-28 metų amžiaus, su įplyšusiu

gomuriu, o abi pėdos pervertos septynių colių vinimi. Pėdos buvo taip perkreiptos išorėn, kad keturkampė vinis perkalta per kulną, tiesiog per pačią Achilo sausgyslę. Tai taip išlenkė kojas į šonus, kad jomis jokia būdu nebuvo galima nors kiek remtis į kryžių. Vinis perskrodė pleištą iš akacijos medžio, perėjo kiaurai per kulnis ir įsmigo į alyvmedžio rąstą. Atrodo, jog tokios pat vynos buvo įkaltos per tarpus tarp apatinių abiejų rankų kaulų. Tai labai išvargindavo viršutinius rankų kaulus, nes auka, norėdama įkvėpti, kaskart turėdavo pasikelti ir nusileisti naudodamasi

vien rankomis (nes su iškeltomis rankomis labai sunku kvėpuoti). Nukryžiuotos aukos turėdavo pasikelti, kad atspalaiduotų krūtinės raumenys, ir, kai pavargusios nebegalėdavo to padaryti, mirdavo nuo uždusimo. Johano blauzdos buvo sulaužytos nuo smūgio vėzdu, kaip ir daryta taikant įprastinę romėniškojo crucifragium (nukryžiuavimo – „V.r.ž.“ past.) procedūrą (žr. Jn 19, 31-32). Kiekviena iš šių detalių patvirtina Naujajame Testamente pateiktą nukryžiuavimo aprašymą (Geisler, BECA, 48).

Iš Josh McDowell Biblijos unikalumas (X) www.btz.lt

Lietuvos Vienatos (*Unitas Lithuaniae*) bažnyčios Baltarusijoje

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčią *Unitas Lithuaniae* XVIII a. pabaigoje sudarė: Vilniaus, Žemaitijos, Užnerio, Baltarusijos, Užnemunės (vėliau Gardino) distriktai.

Baltarusijos distrikto sudėtyje buvo aštuonios parapijos, bet nuolatos pamaldos buvo laikomos keturiose: Slucko, Koidanavo, Kopyliaus, Kopysiaus bažnyčiose.

Einaravo, Siemienovičių, Zahalės parapijos XVIII a. pabaigoje vos egzistavo, kunigai keletą kartų atvykdavo iš kitų parapijų, nors maldos namai buvo išlaikomi.

Minsko parapija savo bažnyčios pastato neturėjo, reformatai pamaldoms rinkdavosi į sinodui priklausančius namus.

Slucko ev. reformatų bažnyčia.

Iki 1600 m. Slucką valdė kunigaikščiai Olelkaičiai, 1600 m. vedybų keliu atiteko kunigaikščiui Jonušui Radvilai. Ir nuo XVII a. iki XIX a. Sluckas buvo vienas pagrindinių reformatų centrų. Apie 1615 m. buvo pastatyta pirmoji reformatų bažnyčia. Mūrinė šventovė senosios vietoje buvo pastatyta pagal K.Chžanovičiaus projektą XIX a. II pusėje.

Apie 1617 m. kunig. Kristupas Radvila (1585-1640) Slucke įkūrė reformatų gimnaziją. LERB sinodas prie gimnazijos buvo įsteigęs alumnatą. Slucko reformatų gimnazija garsėjo savo aukštu mokymo lygiu, XVIII a. čia buvo mokoma lenkų, vokiečių, lotynų kalbų, etikos, retorikos, istorijos, teisės ir matematikos, gimnaziją galėjo lankyti ir kitų konfesijų tikintieji.

Boguslavas Radvila (1620-1669) prie gimnazijos sudarė turtingą biblioteką, kuriai pirko knygas, dovanojo ne tik jis, bet ir kiti žymūs reformatai, testamentu palikdavo kunigai.

Slucko gimnazijos knygos turi rankraštinių įrašų, liudijantių priklausymą bibliotekai. Čia kurį laiką

Lietuviai reformatai prie Slucko mokyklos

(per karus) buvo saugoma Vilniaus evangelikų reformatų sinodo biblioteka.

Slucko ev. reformatų parapiją kaip ir Kopysiaus bei Kopylio filialus sunaikino Baltarusijos tarybų valdžia, nors bažnyčios ir prie jos gimnazijos pastatai dar stovėjo iki 4-o dešimtmečio. Bažnyčia buvo susprogdinta per II pasaulinį karą, išliko tik reformatų gimnazijos pastatas, ant kurio sienos yra atminimo lenta, skelbianti, kad čia 1617 m. buvo įkurta seniausia Baltarusijoje mokykla.

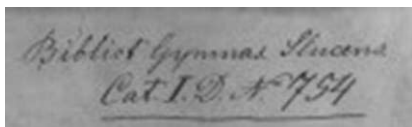
Koidanavo (dabar Džiaržynsk) reformatų bažnyčios dabar jau nėra.

XV a. toje vietoje, kur stovėjo reformatų bažnyčia, o dabar likusi tik kalva, stovėjo Goštautų pilis. XVI a. pradžioje Koidanavą valdė Žygimantas Senasis, po jo – Žygimantas Augustas, 1550 m. padovanojęs žmonos broliui Mikalojui Radvilai Rudajam. Taip nuo XVI a. II pusės iki 1831 m. Koidanavas priklausė Radviloms ir buvo tapęs vienu iš svarbiausių reformatų centrų, kuriame vykdavo LDK reformatų Bažnyčios sinodai.

1564 m. kunigaikštis Mikalojus Radvila Rudasis pilies teritorijoje pastatė medinę reformatų bažnyčią. Mūrinė bažnyčia su įtvirtinimais pastatyta 1613 m., prie jos – klebonija, prieglauda špitolė. Šalia buvo įkurta reformatų mokykla, veikusi iki XIX a. vidurio.

Koidanavo reformatų bažnyčios rūsiuose buvo laidojami kunigaikščiai Radvilos – buvo savotiškas Radvilų reformatų panteonas, panašiai kaip Nesvyžiaus Dievo Kūno katalikų bažnyčia – Radvilų katalikų mauzoliejus. Istoriniai šaltiniai mini, kad 1913 m. Koidanave lankėsis gen. superintendentas nustebto, suskaičiavęs net 75 karstus. Legendos pasakoja, kad iš rūsiųėjo trys požeminiai tuneliai, kuriais buvo galima pabėgti į Nesvyžių, Minską ir netoli esančią Novosiolkų sodybą.

Bažnyčia ir prie jos buvę pastatai stipriai nukentėjo per I pasaulinio karą, bet dar stovėjo iki XX a. 3-čio dešimtmečio. Sumanius Koidanave statyti ligoninę, kaip statybinė medžiaga tam labai tiko pilies ir bažnyčios plytos. Rūsius jau buvo išplėšę raudonarmiečiai, o sienas

nuardė „naujo pasaulio statytojai“. Taip viskas buvo nugriauta, kas įmanoma panaudoti. O galiausiai, jau atrodo ramiais – 1980 metais, buldožeriais buvo sulygintos pastatų liekanos su žeme, liko tik kalva. Apie reformatams buvusią brangią vietą primena paminklinis akmuo.

Kažkada buvusios stiprios **Kopysiaus** (prie Oršos), **Kopyliaus** (netoli Slucko) parapijos, turėjusios dideles, mūrines bažnyčias, išnyko nepalikdamos pėdsakų.

Baltarusijos distriktui XVI–XVII a. priklausė ir iki šių dienų išliko Zamostės bažnyčia bei Kuchtičių koplyčios liekanos.

Zamostės reformatų bažnyčia (Slucko r.) pastatyta XVII a. I pusėj. To amžiaus gale jau priklausė jėzuitams, prie bažnyčios veikė jų misija. Nuo 1917 m. naudota kaip ūkinis pastatas. XX a. 10 dešimtmetyje atiduota katalikams. (B.Valionytė „Didžioji Lietuva. Paveldas Baltarusijoje“).

Kuchtičių reformatų koplyčia buvo statyta 1560–1570 m. buvusioje Kuchtičių dvaro sodyboje (dab. Pervomaisko gyvenvietė) netoli Minsko. Nuo 1917 m. naudota kaip ūkinis pastatas. (B.Valionytė „Didžioji Lietuva. Paveldas Baltarusijoje“).

Pasinaudota:

A.Baublys „Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Sinodas“,
B.Valionytės fotonuotraukų albumas „Didžioji Lietuva. Paveldas Baltarusijoje“

Zamostės buv. reformatų bažnyčia

Koidanavo reformatų bažnyčia XX a. pr.

Vilniečiai su Aleksiejum Frolovu prie Koidanavo kalvos

Kuchtičių buv. reformatų koplyčia

Pirmoji LERB moteris kuratorė Hypatija Julija Yčienė

Šenandore, Pensilvanija, JAV, 1893 m. balandžio 17 d. gimė pirmoji Lietuvos reformatų Bažnyčios moteris kuratorė Hypatija Šliūpaitė Yčienė.

Hypatija buvo jauniausia dr. Jono Šliūpo ir poetės Eglės Šliūpienės dukra. Be jos šeimoje augo sesuo Aldona ir brolis Kęstutis.

Motina – Liudvika Malinauskaitė Šliūpienė (1864-1928) – gimusi sulenkėjusių dvarininkų šeimoje (Vaškų vlsč.). Nors šeima buvo katalikiška, mokėsi Biržų evangelikų reformatų mokykloje, paskui Mintaujos gimnazijoje. Susipažinusi ir ištekėjusi už lietuvių nacionalinio išsivadavimo dalyvio, aušrininko, laisvamano dr. Jono Šliūpo, buvo stipriai paveikta jo pasaulėžiūros, jo įtakoje pradėjo rašyti eiles ir pasakojimus lietuvių kalba. Pasirašinėjo slapyvardžiu Eglė, virtusiu tikriniu vardu. Pirmuosius eilėraščius paskelbė J.Šliūpo leidžiamoje „Aušroje“, jos eilėraščius į rusų kalbą vertė A. Achmatova.

Tėvas – dr. Jonas Šliūpas (1861-1944) – gydytojas, visuomenės veikėjas, publicistas, aušrininkas, liberalas. Gimė Lietuvoje, bet caro žandarų persekiojamas dėl lietuviškos veiklos, Jonas Šliūpas pabėgo į JAV, ten žadino lietuviybę, tapo pirmuoju patriotu Amerikoje, kovojusiu su lenkomanais kunigais prieš lietuvių lenkinimą, įkūrė pirmąsias lietuvių katalikų parapijas Amerikoje. Dr.J.Šliūpas buvo įvairių lietuviškų organizacijų JAV

steigėjas, dalyvis, skaitė paskaitas lietuviškose kolonijose, įsteigė spaustuvėlę ir leido „Lietuviškąjį balsą“. Pats ieškojo prenumeratorių, rašė straipsnius, užsiėmė leidyba, platinimu.

Originalios J. Šliūpo mintys apie vieningą Lietuvos-Latvijos valstybę: „Šalis, – tvirtina J. Šliūpas, – turinti 5 milijonus gyventojų, daug stipresnė politiškai, ir okupacijos pavojus per kaimynų pasikėsinimą labai sumažėtų. Kadangi latviai praktiškesni už svajojančius lietuvius, tai jie įneštų į Lietuvos

gyvenimą daugiau materializmo ir sumaningumo“.

Dr.J.Šliūpas propagavo laisvamanybę, kritikavo kunigus ir jų veiklą. Jų šeimoje Scrantone gyveno, nukaršo ir mirė Amerikos lietuvių laisvamanių susivienijimo organizatorius, keliolikos knygų autorius kun. Vladislovas Dembskis. Šliūpa ir jo žmoną Eglę už tai peikė ir gąsdino pragaro kančiomis katalikų kunigai.

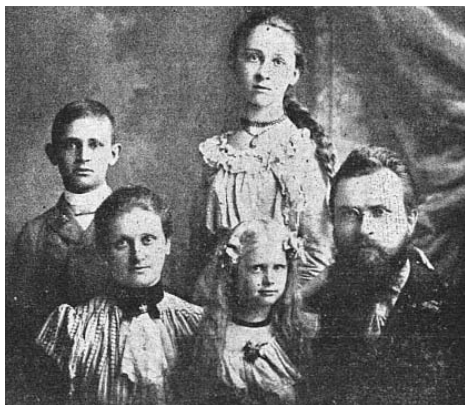
Hypatija Šliūpaitė mokėsi Cornellio universitete, kai 1913 m. ją su Martynu Yču, atvykusiu į JAV rinkti lėšų Tautos namams Lietuvoje, supažindino ir supiršo dr. J. Basanavičius. Jaunuoliai patiko viens kitam, susirašinėjo, ir Yčui atvykus į JAV antrą kartą ir pasipiršus, Hypatija, džiaugsmingai pritariant tėvams, nesvarstydama sutiko tekėti. Hypatija Šliūpaitė Niujorko olandų Šv. Mykolo reformatų bažnyčioje buvo priimta į reformatų tikėjimą: pakrikštyta ir konfirmuota, o po kelių dienų 1916 m. lapkričio 6 d. toje pat bažnyčioje Hypatija ir Martynas Yčai buvo sutuokti.

Po vestuvių jaunieji išvyko į Europą: Švediją, Vokietiją. 1917 metų Vasario revoliuciją sutiko Rusijoje, Petrapilyje. Martynas Yčas trumpam – kelias dienas buvo paskirtas švietimo viceministru, nesutikęs išeiti iš Valstybės Dūmos, buvo paskirtas švietimo reikalų komisaru viceministro teisėmis. 1917 m. Voroneže jiems gimė pirmagimis sūnus Martynas. Jį priėmė sesuo gydytoja Aldona Šliūpaitė.

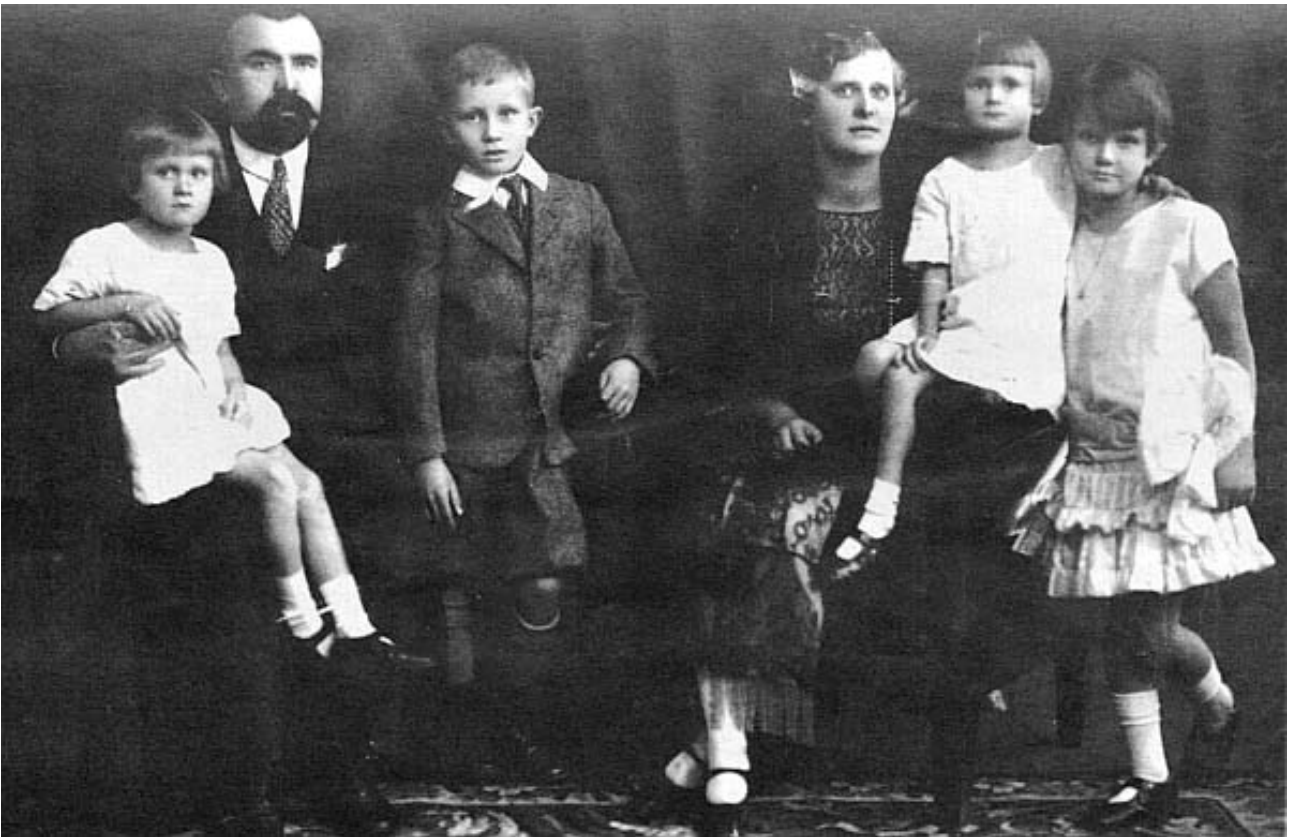
Hypatija, ištekėjusi už lietuvių patrioto, tapo tikra vyro pagalbininke visuose jo reikaluose, priėmė jo pasaulėžiūrą, pritarė jo idėjoms, dažnai kartu vykdavo į keliones, jam padėjo bendrauti su įtakingais užsienio valstybių veikėjais, užmegzti ryšius. 1917 m. gegužę

Dr. Jonas Šliūpas su dukrele Hypatija, Filadelfija, 1902 m.

Eglė ir Jonas Šliūpai su vaikais Kęstučiu, Aldona ir Hypatija Amerikoje

Iš kairės: duktė Evelina, vyras Martynas Yčas, sūnus Martynas, Hypatija Yčienė, dukros Violeta ir Hypatija. Apie 1927 m.

kartu su vyru dalyvavo Helsinkyje suomių ir lietuvių studentų draugystės vakare, bendravo su suomių kultūros ir politikos veikėjais.

1918 m. pavasarį Yčienė su Voronežo lietuvių ešelonu per didelius vargus su mažu sūneliu ir aukle sugrįžo į Vilnių. Martynas Yčas, ištrūkęs iš kalėjimo kartu su kitais bolševikų areštuotais Vyriausiosios lietuvių tarybos nariais Rusijoje, pakeitęs išvaizdą, aplinkiniais keliais taip pat sugrįžo Lietuvon. Liepos mėnesį Martynas buvo kooptuotas į Lietuvos Valskybės Tarybą, po kelių mėnesių paskirtas finansų ir prekybos bei pramonės ministru, pasinėrė į valstybės kūrimo darbus, svarbiausia rūpinosi gauti lėšų jaunai valstybei. Siunčiamas užsienin su įvairiomis misijomis, M. Yčas visur vežėsi šeimą. Hypatijai Berlyne teko antrą kartą patekti į revoliucinius įvykius – siautėjo spartakiečiai; buvo Paryžiuje taikos konferencijos metu, kai sprendėsi Europos šalių ateitis, Lietuvos, Latvijos, Estijos nepriklausomybės klausimas; Šveicarijoje, kur vyko svarbūs lietuvių pasitarimai. 1920 m. sausio 6 d. Lozanoje (Šveicarija) Yčams gimė

vyriausioji dukra Hypatija.

Sugrįžus į Lietuvą H. Yčienė buvo įtraukta į vyro visapusę veiklą: 1921 m. vasarį teko garbė pakelti pirmąją istorijoje Lietuvos prekybos vėliavą iš Anglijos pirktame laive „Jūratė“. Kurt. Martynas Yčas kur begyvendamas, kuo bedirbdamas neapleido Bažnyčios reikalų: beveik visada dalyvaudavo Biržų Sinoduose birželio mėn., buvo renkamas Sinodo direktoriumi. Kartu važiuodavo ir visa šeima, apsistodavo Šimpeliškiuose.

1921 m. rugsėjį Hypatija ir Martynas Yčai kaip Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios delegatai dalyvavo Pasauliniame reformatų kongrese Pitsburge (JAV), kuriame buvo svarstomas moterų dalyvavimo bažnytiniame gyvenime klausimas. Martynas pasakė ryškia, moterų teises ginančią kalbą. Todėl ir 1922 m. Biržų Sinode prioritetiškai klausimu buvo iškeltas moterų lygių teisių su vyrais statuso suteikimas aktyviai besireiškiančioms bažnytiniame gyvenime moterims evangelikėms. Buvo nuspręsta, kad moterys yra lygios su vyrais ir joms buvo suteikta teisė būti renkamos Bažnyčios kuratorėmis.

Tų pačių metų Sinodas pirmąją moterimi kuratore išrinko Hypatiją Juliją Yčienę.

Hypatija su vyru atgaivino lietuvių reformatišką spaudą: po „Pasiuntinio“, ėjusio 1911-1913 metais, nebuvo jokio reformatų laikraščio. 1922 m. balandžio mėn. Yčai savo kaštais ir jėgomis pradėjo leisti Kaune ev. reformatų laikraštį „Mūsų žodis“, išeinantį keturis kartus per metus. Tų pat metų gegužę Martynas ir Hypatija Yčai kartu su Jokūbu Šernu, Juozu Dučinsku, Stasiu Skeberdžiu, Jonu Dagiu įsteigė Lietuvių ev. reformatų draugiją.

Šeima gyveno Kaune dideliame bute, šeiminkauti padėdavo tarnaitė, auklės. 1923 m. birželį Yčams gimė dukros dvyknės Violeta ir Evelina.

Vasaras praleisdavo Biržuose, Šimpeliškiuose, o 1928 m. Yčai pirko Tirteliškių dvarą Kauno apskrityje Garliavos valsč. ir ten apsigyveno.

Hypatija Yčienė būdama energinga, veikli, mokanti bendrauti, dažnai lydėdavo vyrą Martyną Yčą įvairiose jo kelionėse, susitikimuose, konferencijoje: 1929 m. dalyva-

vo Pasaulinės sąjungos santarvei per bažnyčias skleisti konferencijoje Karaliaučiuje, 1932 m. birželį kartu su vyru bei prof. Konstantinu Kurnatausku automobiliu buvo nuvykę į Vilnių, susitiko su reformatų veikėjais, aplankė istorines vietas, 1938 m. rugsėjo 17-18 d. dalyvavo Vilniaus reformatų Sinode kartu su LERB kolegijos prezidentu Jokūbu Mikelėnu ir kitais. Hypatija ir Martynas Yčai dalyvavo ir 1940 m. sausio 6 d. istoriniame Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios sinode Vilniuje, kuriame buvo atkurta vieninga Lietuvos reformatų Bažnyčia. Tai buvo paskutinis svarbus įvykis nepriklausomos Lietuvos reformatams.

Vasarą Lietuvą užėmė sovietai ir Hypatija 1940 m. birželio mėn. su dukromis Hypatija, dvynėmis Evelina ir Violeta pasitraukė iš Lietuvos, naktį per sieną į Vokietiją pereidamos su kuprinėlėmis ant pečių. Vyras traukiniu jau buvo išvažiavęs į Klaipėdą, o sūnui Martynui dviračiu irgi pavyko pervaziuoti sieną ties Suvalkais. Po visų nuotykių šeima laimingai susitiko Vokietijoje ir nutarė trauktis toliau į Vakarus, į JAV.

Per Ispaniją, Portugaliją po aštuonių mėnesių pasiekė Braziliją. Belaukiant laivo į JAV, 1941 m. balandžio 5 d. Rio de Žaneire mirė vyras Martynas Yčas. Palaidojo evangelikų Šv. Jono Krikštytojo kapinėse ir tęsė kelionę į Niujorką. Į Ameriką pasitraukė ir sesuo Aldona bei brolis Vytautas Jonas iš antrosios tėvo santuokos su palangiške Grasilda Grauslyte. (Eglė Šliūpienė mirė 1928 m. ir buvo palaidota Kauno ev. reformatų kapinėse).

Hypatijai su vaikais kelis metus teko pakelti sunkią pabėgėlių gyvenimo dalį, pelnyti duoną sau ir vaikams dirbant visus juodus darbus. Vėliau ji ištekėjo už jaunų dienų pažįstamo, lietuvių veikėjo, inžinieriaus Pijaus J. Žiūrio ir beveik 20 metų gyveno Klivlende, Ohajo valstijoje. Palaidojo pačioje jaunystėje mirusią vieną iš dvynių dukterų – Violetą. 1962 m. likus antrą kartą našle, gyveno pas plačiai po Ameriką išsibarsčiusius vaikus: Arlingtone, Syrakūzuose, Denveryje, Los Andžele, kol galiausiai apsistojo Santa Fe, Nju Meksikos valstijose pas dukrą Eveliną Yčaitę

Taggart.

Hypatija ir Amerikoje buvo aktyvi lietuvių reformatų išeivijoje veikėja, dalyvaudavo Sinoduose, įvairiuose lietuvių susibūrimuose. Buvo nuoširdi reformatų veiklos rėmėja, lietuvių tremtinių šelpėja. „Mokėjo džiaugtis saule, gėlėmis, gamta, šuneliu. Mėgo žmones ir mokėjo susirasti naujų pažinčių. Brangino praeities atsiminimus, tačiau juose nepaskęsdavo, palaikė jaunatvišką dvasią“, - taip apie Motiną jos 90-čio proga rašė vyriausia duktė Hypatija Yčaitė Petkus.

Mirė Hypatija Yčienė Žiūrienė 1987 m. lapkričio 9 d. Albuquerque, Nju Meksikos valstijoje. Gedulingos pamaldos buvo laikomos Čikagoje lietuvių reformatų bažnyčioje. Amžinam poilsiui atgulė Lietuvių Tautinėse kapinėse, kur palaidotas ir jos tėvas dr. Jonas Šliūpas (mirė Berlyne 1944 m.).

Pasinaudota: „Iš Agaro krašto“, sudarytojas M.Yčas jn. „Mūsų Žodis“ 1922 m. Nr. 4 Jonas Aničas „Jonas ir Martynas Yčai“ gyvenimo ir veiklos datos „Mūsų sparnai“ Nr. 54, 1983 m.

Išėję amžinybėn

Išeivijos kultūros darbuotojas Jurgis Lampsatis

1912 02 03 - 2011 03 18

Mirė JAV išeivijos lietuvių kultūros veikėjas, pedagogas ir chorvedys Jurgis Lampsatis, a.a. reformatės Palmyros Kutraitės Lampsatienės vyras, pianistės, prof. Ramintos Lampsatytės tėvas.

2011 m. kovo 18 d. mirė lietuvių išeivijos kultūros veikėjas, pedagogas ir chorvedys Jurgis Lampsatis.

Jis gimė 1912 m. vasario 3 d. Klaipėdos apskrities Mazūriškių kaime. 1927–1933 m. lankė Klaipėdos mokytojų seminariją, baigęs studijas 1934–1939 m. dėstė muziką Šilutės gimnazijoje, vadovavo gimnazijos ir evangelikų bažnyčios chorams.

1940–1944 m. dirbo mokytoju Jonišio gimnazijoje, 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, mokytojavo Augsburgio lietuvių gimnazijoje. Pažinojo Vydūną.

1949 m. išvyko į JAV ir čia nuo 1959-ųjų pradėjo vadovauti „Tėviškės“ evangelikų liuteronų parapijos lietuvių chorui, kuris greitai tapo nuolatinis lietuvių išeivijos dainų švenčių Čikagoje, Toronte, kitų tautinių renginių, televizijos laidų dalyviu, Lietuvių operos talikininku. Paliko įrašų.

Artimai bendradarbiavo su kompozitoriumi Vladu Jakubėnu, nuolatinis choro koncertmeisteriu. J.Lampsatis dirbo įvairiose lietuvių organizacijose, buvo Mažosios Lietuvos fondo narys.

Sulaukęs garbaus amžiaus persikėlė gyventi į Berlyną pas dukrą

Ramintą – Hamburgo aukštosios muzikos mokyklos profesorę, muzikologę, filosofijos daktarę, pianistę, Lietuvos kompozitorių sąjungos garbės narę.

Prof. R. Lampsatytė savo Motinos atminimui yra įsteigusi Palmyros premiją, skirtą jauniems Biržų V. Jakubėno meno mokyklos talentams paremti.

Vykdamas paskutinę velionio vailią Jis buvo palaidotas JAV, netoli Čikagos, šalia žmonos Palmyros.

„V.r.ž.“ inf.

Lilija Mažuikaitė Černiagovskienė

1926 10 16-2012 04 11

Balandžio 13 d. laidojimo namuose Vilniuje atsisveikinome su viena iš Vilniaus reformatų parapijos senbuvų Lilija Mažukaite Černiagovskiene.

Lilija Mažuikaitė gimė mažųjų žemių valstiečių liuteronės Almos Valiūnaitės ir reformato Jurgio Mažuikos šeimoje prie Biržų girios Laužadiškio kaime.

Pakrikštyta buvo Biržų ev. liuteronų bažnyčioje, o konfirmuota – Papilio reformatų.

Be jos dar augo: dvi seserys – vyresnioji Otilija ir jaunosios Zelma bei brolis Petras.

Gyvenimas Lilijos nelepino. Kai Jai tebuvo devyneri metai, mirė mama. Tėvas liko su keturiais vaikais, pamotės neparvedė. Auginti našlaitėlius padėjo žmonos motina. Vaikai nuo mažens buvo pratinami prie visų ūkio darbų.

Lilija pradinę mokyklą lankė šalia – Laužadiškyje. Toliau mokytis nebeteko, nes užėjo karas, prasidėjo suirutės. Traukdamiesi vokiečiai sudegino sodybą, teko glaustis pas kaimynus. Tėvas mėgino atstatyti trobesius, bet pokaryje gyventi prie miško buvo nesaugu, liepė vyresniosioms mergaitėms išvažiuoti. Vyresnioji Otilija apsigyveno Biržuose, o Lilija – Pabiržėje pas gimines. Brolis atsidūrė Latvijoje pas motinos seserį, ten jaunas ir mirė nuo džiovos. Gimtame kaime

su tėvu liko tik mažiausioji Zelma, bobutė jau buvo mirus.

Lilija ieškodama geresnio darbo nusikėlė net į Varėną, dirbo Vykdomajame komitete. Ten likimas suvedė su kariškiu Mykolu Černiagovskiu, už kurio ištekėjo ir kartu su juo keliavo iš miesto į miestą, pagaliau persikėlė į Vilnių.

Dirbo butų ūkio valdyboje valdytoja, vėliau Valstybiniame dailės muziejuje (dabartinė Rotušė), po to Šiuolaikinio meno centre eksponatų tvarkytoja, saugotoja.

Užaugino sūnų Vladą, kuris gyvena su šeima Šakiuose, sulaukė dviejų anūkų.

Lilija Černiagovskienė gyveno miesto centre, prie Lukiškių aikštės, tad buvo liudininkė Nepriklausomybės kovų visų svarbiausių įvykių. Užbėgdavom pas ją, kai lankydavom ligoninėje sausio 13-ą sužeistus nepriklausomybės gynėjus, virė buljonus, sriubą besigydantiems Jokūbo ligoninėje.

Paskutinius dešimt metų po vyro mirties Liliją kankino sunkios ligos. Pasiukojamai Ją slaugė jaunosios sesuo Zelma, sūnus Vladas.

Mirė Lilija Mažuikaitė Černiagovskienė balandžio 11 d. rytą ligoninėje.

Palaidojome Liliją Karveliškų kapinėse šalia prieš keturiolika metų mirusio vyro Mykolo. Laidotuvių liturgiją vedė Vilniaus ev. reformatų parapijos kunigas Raimondas Stankevičius, reformatiškas giesmes pagiedojo parapijiečiai.

Reiškiame nuoširdžią užuojautą Velionės sūnui Vladui ir jo šeimai, seserims Otilijai ir Zelmai bei visiems Lilijos Mažuikaitės Černiagovskienės artimiesiems ir draugams.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Ar lengva paklusti Dievui?

Ir lengva, ir nelengva. Lengva, kai myli Dievą, myli Jo Žodį, supranti, ką Jis dėl tavęs padarė. „Nes Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris Jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jon 3, 16). Kai matai Jo kasdienį rūpestį, atsakyta maldas, viskas, atrodo, taip lengva. Tačiau kartais atsakymai į maldas užtrunka, atrodo, kad Dievas nebegirdi, norisi ant Jo pykti, tada labai sunku Jo klausyti. Iš prigimties mes nesame klusnūs. Labiau linkę maištauti bei

daryti tai, kas mums atrodo geriau. Jau pirmoji žmonių pora nepakluso Dievui Kūrėjui, ir tas nenoras paklusti Dievui persiduoda žmonėms iš kartos į kartą. Kristus Jėzus savo pavyzdžiu mums parodo, kaip reikia paklusti Dievui. Sunkaus išbandymo valandą Jis meldė: „Mano Tėve, jeigu įmanoma, teaplenkia mane ši taurė. Tačiau ne kaip Aš noriu, bet kaip Tu!“ (Mt 26, 39).

Mes kasdien susidursime su pasirinkimu: paklusti Dievui ar daryti savo, daryti, tai, kas pačiam atrodo geriausia. Todėl labai

svarbu saugoti savo širdį, kad joje nebūtų įsiskaudinimo ar pykčio Dievo atžvilgiu. Nors Jis ne visada atsako į maldas taip, kaip žmogus tikisi, svarbu tikėti, kad Jis visada atsakys taip, kaip tam žmogui yra geriausia. Jis yra tavo Kūrėjas ir vienintelis taip tobulai tave pažįsta. Tikėjimas gimsta iš Dievo Žodžio. Tai yra Dievo dovana. Tikėjimas auga meldžiantis. Linkiu laikytis Viešpaties kelio, nes jis tiesus ir palaimintas.

**„Tikėjimo žodžio“ pastorius
Darius Venslovas
Perspausdinta iš www.btz.lt**

INFORMACIJA

■ **Balandžio 3 d.** Vilniuje vėl reformatų pamaldose dominavo jaunimas: skaitė Šventąjį Raštą, giesmeles užvedavo Vilgailė Striužaitė ir jos draugė iš Švenčionėlių Daina Bartusevičiūtė, pritariant gitarai. Joms padėjo jaunieji reformatai, mėgino pritari ir senjorai. Itin maloniai skambėjo pačios Vilgailės išjaustos ir sukomponuotos giesmės. Gaila, kad Vilgailės gyvenimo kelias nusidriekė net į Indiją, kur šiuo metu jinai dirba, darbo reikalais keliauja po Afriką, pietryčių Aziją. Laukiame Vilgailės išpūdingų kelionės aprašymų, nuotraukų, sustabdžiusių neregėtų šalių gyvenimo akimirkas.

■ **Balandžio 10 d.** įvyko Vilniaus ev. liuteronų parapijos visuotinis susirinkimas, trejų metų kadencijai buvo išrinkta nauja parapijos taryba, kurios sudėtis menkai pasikeitė. Į pirmą posėdį taryba rinksis po Velykų ir pasiskirstys pareigomis. Taip pat buvo svarstomas orien-

tacinis metinio parapijos nario mokesčio dydis. Nutarta - vieno mėnesio atlyginimo dešimtadalis. Liuteronų parapijų narių susirinkimuose dalyvauti su balso teise (t.p. rinkti ir būti renkami į tarybą bei revizijos komisiją) gali tik nuolatos metinį parapijos nario mokesť mokantys parapijiečiai, o nuo metinį mokesť mokančių parapijos narių skaičiaus priklauso liuteronų parapijos deleguojamų sinodalų skaičius. Šių metų birželio 25 d. Tauragėje vyks Lietuvos

ev. liuteronų Bažnyčios XI Sinodas, kuriame naujai šešerių metų kadencijai bus renkama LELB konsistorija.

■ **Balandžio 16 d.** prie Dubingių – vienos svarbiausių XVI-XVII a. kunigaikščių Radvilų rezidencijų – šiais 2011 Tarptautiniais miškų metais Vilniaus, Biržų, Kauno, Panevėžio reformatai, pakviesti Utenos miškų urėdijos Dubingių girininkijos, pasodino Ažuolyną, skirtą LDK kunigaikščių Radvilų atminimui.

Į NEMUNĄ

Plaukia Nemunas ant mūsų platybės,
 Jisai priduoja Lietuvai grožybės;
 Plaukia tarp pievų puikių ir kvietkuotų,
 Tarp tamsių miškų, ažuolų šakotų.
 Dugnas jo aukso, o vanduo mėlynas:
 Jam kaip veidrody atspind eglynas,
 Ir traukia širdį jis savo puikumu,
 Nuo senų senovės laikų didumu.
 Oi Nemunėli mūsų gražiausias,
 Tujen praeitį žinai juk geriausiai,
 Tujen stebuklų vaizdus juk regėjai,
 Amžių paslaptis sunešė tau vėjai.
 Nemunas - upių mūsų vadovas,
 Gražus, mėlynas, bet rūstus kaip Kovas.
 Į jį visi upeliai mažesni suplaukia,
 Ir visi uždam siūbuoja, palaukia.
 Oi Nemunėli! Šiandien blogai liko:
 Kiekviens mus plėšia – kam tik patiko...
 Ir skurdu, skurdu: neturim mes genčių,
 Nedaug tēr brolių šiand gerai mis'jančių.
 Nemune senas, suk elk Gediminą,
 Suk elk jo garbę didumo amžino!
 Suk elk kareivius, kad tėvynę gintų,
 Su stipriais pečiais jos griūvį paremtų.
 Gedimino sūnai šiandien sumažėjo,
 Senovės garbė juos' supelenėjo,
 Liko visokiais lietuvių saujelė,
 Klaidžioj loc miške paklydus avelė.
 Yr sopulinga, Nemune mano,
 Kad nēr kareivių iš to laiko seno,
 Kad mums tėvynė liek be apgynimo,
 Maž kas besirūpin iš mūsų jaunimo.
 Nemunas plaukia, vanduo mėlynuoja,
 Ant jo vilnelės tylios sidabruoja...
 Tik jo vienodi laikai ir gadynė –
 Dar jo liuosybės nieks, nieks nesumynė.

LAKŠTANGĖ

Giedojau anksti ant pavasario,
 Kad brolis mano lietuvis arė
 Ir kad jis smarkiai save kankino,
 Mano giesmelė į jį ramino.
 O dirva buvo ta neaparta
 Seniai, jau seniai, nei vieną kartą;
 Bet brolis mano lietuvis arė -
 Jam tai didžiausią linksmybę darė.
 Žmonės į jį piktai žiūrėjo,
 Kad jis tą dirvą apart norėjo
 Ir kad žadėjo grūdą ten mesti,
 O paskui vaisių nemažai rasti.
 Bet jis neklausė, ką žmonės tarė,
 Be pertrūkimo dirvas arė
 Ir liūdnas buvo - tik jį linksmino
 Mano giesmelė, širdį ramino.
 O kad jo dirvos visos žaliavo,
 Smulkaus lietelio gegužės gavo,-
 Tada man brolis lietuvis tarė,
 Kad dėl tėvynės tas dirvas arė...
 1884

LIŪDNYBĖ

Liūdna, ui liūdna čionai ant svieto,
 Kad persekioja nelaimė kieta!
 Niekur nēr vilties nē žiburėlio,
 O nē prisglausti nēr patvorėlio.
 Meilės dainelę noriu dainuoti,
 Apie vargelį savo rokuoti.
 Bet tas liūdnumas vis neprileidžia:
 Jis tai širdelę labiausiai spaudžia...
 O aš dainuočiau meilių dainelę
 Apie žaliųjų rūtų darželį...
 O dabar, dabar... tyli širdelė
 Ir nēra mįslių didžių galvelė!..

Eglė Malinauskaitė Šliūpienė

Sveikiname parapijietes

BIRUTĘ JAKUBĖNAITĖ,
balandžio 2 d. atšventusių 70 metų Jubiliejų

BIRUTĘ KLIAUGAITĖ KRIKŠTANAVIČIENĖ,
balandžio 16 d. atšventusių 85 metų Jubiliejų

*Linkime energijos, sveikatos
 ir daug gražių saulėtų pavasario dienų!*

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

*Lietuvos reformatų Bažnyčios
 vadovybė:*

Gen. superintendentas
kun. Tomas Šernas
 gyv. Vilniuje,
 mob. 8 687 56 846

Lietuvos ev. reformatų
Konsistorijos prezidentas
krt. dr. Mykolas Mikalajūnas
 mob. 8 686 24 562
 Interneto svetainės adresas
www.ref.lt

— —
Lietuvos reformatų dvasininkai:

Vicesuperintendentas
kun. Rimas Mikalauskas
 gyv. Biržuose, mob. 8 686 66 383,

kun. Raimondas Stankevičius
 gyv. Vilniuje, mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
 gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661

kun. Tomas Sakas
 gyv. Klaipėdoje, mob. 8 656 45 016

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
 (gyv. Vokietijoje)

diak. Gitana Gasiūnaitė
 gyv. Prahoje
 el. p. saules_miestas@yahoo.com

lekt. Evaldas Tamariūnas
 gyv. Vilniuje, mob. 8 682 12 375

— —
Parapijos vadovybės telefonai:
Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva 236 3224 d.,
 mob. 8 673 04 537,
pavadootoja Danguolė Juršienė
 219 1109 d., 241 6981 n.,
 mob. 8 612 20 402

Seniūnės:
Dalija Gudliauskienė
 242 9118, mob. 8 685 74 951,
Donata Indriūnaitė
 234 2824, mob. 8 673 84 929
Olga Tamulėnaitė
 277 0314, mob. 8 626 50 879

Laiškus redakcijai galite rašyti
 Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei
 El. paštas: dalija@mail.lt,
Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronskietytė
Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
 Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
 savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas iš surinktų aukų.

9177202915120001